

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อเปรียบเทียบความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กป่วยเรื้อรัง และพี่น้อง ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี โดยการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กป่วยโรคเรื้อรังที่เคยเข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยกุมารเวชกรรมในโรงพยาบาลเขตจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีเพียง 2 โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และโรงพยาบาลกบินทร์บุรี ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเรื้อรัง ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคไต โรคเบาหวาน โรคเลือด โรคระบบต่อมไร้ท่อ โรคหอบหืด ที่เจ็บป่วยอย่างน้อย 3 เดือนและพี่น้องเด็กป่วยโรคเรื้อรัง ในจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. เด็กป่วยโรคเรื้อรัง ที่มีน้องเป็นเด็กปกติ
2. เด็กป่วยโรคเรื้อรัง ที่มีพี่เป็นเด็กปกติ
3. เด็กปกติที่มีพี่ป่วยโรคเรื้อรัง
4. เด็กปกติที่มีน้องป่วยโรคเรื้อรัง

โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุอยู่ระหว่าง 6-12 ปี ทั้งเพศหญิงและเพศชาย
2. สามารถสื่อสารภาษาไทยได้
3. เด็กและผู้ปกครองยินดียร่วมการวิจัยครั้งนี้
4. ในกรณีที่เด็กป่วยโรคเรื้อรังมีทั้งพี่และน้อง การคัดเลือกให้เข้ากลุ่มพี่หรือน้องของเด็ก

ป่วยจะคัดเลือกโดยใช้เกณฑ์นับอายุว่าใกล้เคียงกับเด็กป่วยโรคเรื้อรังมากที่สุดจะจัดอยู่ในกลุ่มนั้น เช่น เด็กป่วยที่มีพี่ที่มีอายุห่างจากเด็กป่วยโรคเรื้อรัง 1 ปี และน้องมีอายุห่างจากเด็กป่วยโรคเรื้อรัง 3 ปี จะเลือกเด็กพี่มาศึกษาและจัดอยู่ในกลุ่มพี่เด็กป่วยโรคเรื้อรัง เป็นต้น

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกดังนี้

1. คัดเลือกโรงพยาบาลที่มีเด็กป่วยโรคเรื้อรังเข้ารับรักษาซึ่งในจังหวัดปราจีนบุรีมี 2 โรงพยาบาล คือ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด และโรงพยาบาลกบินทร์บุรี

2. หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการคัดเลือกเด็กป่วยโรคเรื้อรังที่เป็นเด็กวัยเรียนที่มีตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จาก 2 โรงพยาบาลนี้ ได้เด็กป่วยโรคเรื้อรังจำนวน 139 คน เนื่องจากต้องคำนึงถึงผู้ป่วยที่มีพี่หรือน้องเป็นเด็กปกติด้วย

3. ผู้วิจัยได้นำรายชื่อของเด็กป่วยโรคเรื้อรังและที่อยู่ติดต่อไปที่หน่วยงานสาธารณสุขใกล้บ้านของเด็ก เพื่อติดตามทำแบบสอบถามเด็กป่วยโรคเรื้อรังที่มีน้องเป็นเด็กปกติจำนวน 30 คน และเด็กป่วยโรคเรื้อรังซึ่งมีพี่เป็นเด็กปกติ จำนวนกลุ่มละ 30 คน รวมทั้งหมด 60 คน และทำแบบสอบถามพี่หรือน้องของเด็กป่วยโรคเรื้อรังด้วย จำนวน 60 คน รวมทั้งหมด 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครอบครัว ประกอบด้วย อายุ อาชีพ การศึกษา ของบิดามารดา สมาชิกในครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ของจันทร์ฉาย พัทธภัยศิริกุล (2532) ซึ่งแปลและดัดแปลงจากแนวคิดของคูเปอร์สมิทฉบับนักเรียน (Coopersmith Self-esteem Inventory) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 52 ข้อ เป็นข้อคำถามด้านบวก 15 ข้อ ข้อคำถามด้านลบ 29 ข้อ และข้อคำถามวัดความจริงใจของผู้ตอบ 8 ข้อ ให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละข้อเหมือนหรือไม่เหมือนตนเอง หากเหมือนให้ตอบว่า “ใช่” หากไม่เหมือนให้ตอบว่า “ไม่ใช่”

โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

	ทางด้านบวก (คะแนน)	ทางด้านลบ (คะแนน)
ใช่	1	0
ไม่ใช่	0	1

ยกเว้นคำถามวัดความจริงใจของผู้ตอบถ้าตอบว่าใช่ให้ 1 คะแนน แต่จะไม่นำคะแนนมาคิดรวม ถ้าผู้ตอบได้คะแนนส่วนนี้มากกว่า 4 คะแนนจะต้องนำมาพิจารณาความไม่จริงใจของผู้ตอบ และให้ตอบแบบสำรวจใหม่ ซึ่งแบบสำรวจแบ่งออกเป็น 5 หมวดและมีข้อความแต่ละหมวดดังนี้

1. ด้านคนโดยทั่วไปมี 24 ข้อ เป็นข้อความด้านบวก 7 ข้อ ได้แก่ 1, 3, 25, 35, 36, 38, 41 และข้อความด้านลบ 17 ข้อ ได้แก่ข้อ 6, 9, 11, 12, 14, 17, 22, 23, 28, 29, 31, 32, 42, 45, 49, 50, 51
2. ด้านคนทางสังคม-เพื่อน มี 7 ข้อ เป็นข้อความด้านบวก 4 ข้อ ได้แก่ 4, 7, 13, 26 และข้อความด้านลบ 3 ข้อ ได้แก่ 19, 43, 46
3. ด้านบิดามารดา มี 8 ข้อ เป็นข้อความด้านบวก 3 ข้อ ได้แก่ 8, 18, 27 และข้อความด้านลบมี 5 ข้อ ได้แก่ 5, 10, 15, 20, 39
4. ด้านโรงเรียน-การศึกษามี 5 ข้อ เป็นข้อความด้านบวก 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 34 และข้อความด้านลบ 4 ข้อ ได้แก่ 2, 16, 21, 48
5. ด้านการวัดความจริงใจของผู้ตอบ มี 8 ข้อ ประกอบด้วยข้อ 24, 30, 33, 37, 40, 44, 47, 52

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามแบบวัดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธี KR-20 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2540) เท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พร้อมแบบสอบถาม เข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรและผู้อำนวยการโรงพยาบาลกบินทร์บุรี โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อขออนุญาตดำเนินการศึกษา และขอความร่วมมือในการขอรายชื่อเด็กป่วยโรคเรื้อรัง เมื่อได้รายชื่อเด็กป่วยโรคเรื้อรังตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้แล้ว จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สถานีนามัยในเขตอำเภอเมืองและอำเภอกบินทร์บุรี เพื่อสะดวกต่อการเยี่ยมบ้าน เพื่อทำแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้านตามที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยก่อนหน้านั้นไปสอบถามที่อยู่จากสถานีนามัย ในกรณีที่ไม่มีพบผู้ปกครองของเด็ก ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายวันเวลาใหม่และออกเยี่ยมบ้านตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายไว้

3. ผู้วิจัยไปเยี่ยมบ้าน โดยแนะนำตนเอง ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเก็บข้อมูลกับบุตร เมื่อผู้ปกครองและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษายินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ให้ผู้ปกครองเซ็นชื่อในใบพินัยสิทธิ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กป่วยที่มีพี่หรือน้องเป็นเด็กปกติประมาณคนละ 20 นาที และเด็กปกติที่มีพี่หรือน้องป่วยประมาณ 20 นาที ในสถานที่เงียบและเป็นส่วนตัว โดยผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพกับเด็กก่อนด้วยการเล่น และพูดคุยในเรื่องทั่ว ๆ ไปจนเด็กเริ่มคุ้นเคยกับผู้วิจัย และกล้าตอบคำถาม

4. เมื่อผู้วิจัยเก็บรวมข้อมูลจนได้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่ม ๆ ทั้งหมด 120 คน ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลอีกครั้ง หลังจากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การพินัยสิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยแจ้งผู้ปกครองและเด็กเกี่ยวกับเรื่องการวิจัย วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย
2. ขอความยินยอมจากผู้ปกครองและเด็กในการทำวิจัย โดยให้เซ็นใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
3. ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะเสนอในภาพรวมโดยไม่ระบุชื่อ
4. ในขณะที่ตอบแบบสอบถามผู้ปกครองหรือเด็กไม่สบายใจไม่สะดวกในการตอบ สามารถยุติการตอบแบบสอบถาม โดยไม่มีผลกระทบต่อผู้ปกครองและเด็กทั้งนั้น

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้เรียบร้อยแล้ว ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองและเด็ก ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์คะแนนการเห็นคุณค่าในตนเอง ด้วยคะแนนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเด็กป่วยโรคเรื้อรังที่มีพี่หรือน้องเป็นเด็กปกติและเด็กปกติที่มีพี่น้องป่วยโรคเรื้อรัง โดยใช้สถิติ One-way ANOVA